

Gondolatok a lakásépítésről

Hozzászólás a Délmagyarország cikkéhez

A Délmagyarország február 8-1 számában megjelent Lakáscsökkentés című cikkhez részben kapcsolódva, részben azon túlmenően, szükségét láttam véleményem írását a lakásépítésről és a kapcsolódó létesítményekről, azok néhány összefüggéséről.

Ismert dolog, hogy az 1975. év végén zárult IV. ötéves tervet, s azzal együtt a 15 éves lakásfejlesztési tervet teljesítettük. Az ma már csak szépséghibának tűnik, hogy a kivitelező vállalatok 1976 első negyedévében még lázasan dolgoztak az átadott lakások egy részének befizetés munkálatain. Az viszont már nem szépséghiba, hogy a magánérős és az állami lakásépítés aránya a tervezetthez képest kedvezőtlenül alakult az állami lakásépítés rovására, ugyanakkor abban az időben az állam költségvetését nem adott a magánérős lakásszám után normatívá szerinti szükséges kapcsolódó létesítmények megvalósításához. Az így — automatikusan — kialakult feszültséget csak növelte az a körülmény, hogy a tervezhető és pénzügyi fedezetű is alátámasztott kapcsolódó (iskola, óvoda, bölcsőde, kereskedelmi szolgáltató stb.) létesítmények egy részének megépítése áthúzódott az V. ötéves terv időszakára, a legtöbb szór hangzókat ok: építőipari kapacitáshiány miatt.

Az V. ötéves terv pénzügyi szabályozói változtak, a magánérős, telepszerű, többszintes lakásszám után is jár kapcsolódó létesítményekre állami támogatás, enyhíteni lehet az ellátási nehézségeket, — ha lesz elegendő kivitelezői kapacitás. A korszerű tömeges lakástermelés hasonló termelékenységű, korszerű technológiát igényel a kapcsolódó létesítményekre is, ennek a hálózatnak a kiépítése, megfelelő módszer kidolgozása a mai napig nem történt meg. (Nem túlzás, hogy szinte minden jelentősebb kivitelező szervezet próbálkozik valamelyik korszerű szerkezettel, úgy tűnik, hogy központi irányítás nélkül, mert ahány, annyiféle útkezelést mutat. Talán abban lehet egyezőség, hogy találni hogy mindegyik jelentősen költségesebb a hagyományos szerkezethez. Ennek tudható be, hogy UNIVAZ-szerkezettel építettünk iskolát, óvodát, bölcsődét — földszint, vagy legfeljebb földszint plusz egyemeletes megoldással — akkor, amikor ennek a szerkezetnek a teherhordó elemei földszint plusz öt emelet magasságú épületeknél használhatók gazdaságosan! A megfelelő technológia hiányának tudható be az is, hogy például Tárjánban a kereskedelmi és vendéglátó létesítményeket olyan szerkezetből kellett megépítenünk, melyre — finoman fogalmazva — nem nagyon lehettünk büszkéek. (A tárgyilagosság kedvéért meg kell jegyezni, hogy az építési költségek kevésbé szerények, mint az alkotás, és amint a felsővárosi hasonló létesítmények mutatják, az átfutási idő nem nevezhető optimálisnak.) Az óvoda-bölcsőde kivételével — melyek zömmel házigyári elemekből készültek — az eddig alkalmazott szerkezeteket kell, illetve lehet figyelembe venni a kapcsolódó építéshé, ebben a tervidőszakban is, azzal a biztos tudattal, hogy a tervhez előirányzott költségekből a tervezett termézetes mutatószámok nem hozhatók. Ha a hiányzó pénz elteremtési nem lehet, két megoldás kínálkozik: kevesebb kapcsolódó létesítményt építeni (külön gond eldönteni, hogy melyik ágazat csökkenjen)

vagy csökkenteni a lakásszámot. Más kérdés, hogy nem tartom reálisnak megvalósíthatónak a kivitelezői ütemezést, mely szerint 1978—80-ban kell a kapcsolódó létesítmények közel kétharmadát megépíteni akkor, amikor ugyanezen időszakban lakásépítési csúcs is jelentkezik.)

Nem vagyok toronyház-párti. Nem elsősorban azért, mert költséges (az újszegi magasház 1 db másfél szobás lakására vetített bruttó költség megközelíti a 630 ezer forintot, szemben a cikkben említett 580 ezer forinttal, nem is azért, mert 80—100 év múlva azokat még nehezebb eltávolítani, mint a közép-magas vagy többszintes épületeket. Azért sem, mert véleményem szerint az optimális lakásrészt közép-magas, illetve többszintes épületekkel is el tudjuk érni. Van néhány példánk, hogy jelentősen túl is tudjuk lépni! Szorosan ide tartozik azonban, hogy nálunk hovatovább a „többszintes” kategória alatt (a tömeges lakástermelésben) csak a fogadósint plusz 5 szerelt szintes épületeket lehet és kell érteni. Így van ez a házgyár beindulása óta és ismereteim szerint a tervbe vett rekonstrukció sem fog változtatni ezen. Ezzel szemben szerkezettervező szakmai körökben tartja magát az a vélemény, hogy a fogadósint plusz hét szerelt szint építhető a mi talajviszonyaink mellett ugyanazzal az alapozási móddal, mellyel most az ötszinteseket építjük. Könnyű kiszámítani, hogy ez esetben a jelenlegi 30 lakásos szekciók helyett 42 lakásos szekciók létesíthetők, a felvonó létesítési költsége levonása után is egy-egy adott építési terület fajlagos kihasználtsága javítható, a lakásokra jutó átlagos bruttó költség csökkenhetne, nem beszélve arról a pénzben ki nem fejezhető előnyről, ami a városkép változatosságában jelenkezik. (Arról nincs információ, hogy ez az épületfajta miért nem készül. Nem rendelik a beruházók, vagy a kivitelező vállalat zárkózik el a gyártástól?)

Részben ugyancsak esztétikai, de méginkább gazdaságossági kategória a fogadósint plusz 5 szerelt szintes lakástermelés. A jelenlegi lakástermelés, de a szónak abban az értelemben, mely a lakás üzemelésével, benne lakók jó közérzetével jut kifejezésre, és semmiképpen se adjunk ennek a szónak olyan értelmezést, hogy az lakástermeléscentrizmust jelenthessen!

Takács János, az OTP Csongrád megyei igazgatóhelyettese

szintek kihasználása. A jelenlegi hasznosítás gazdaságos, talán és szükségmegoldás. Véleményem szerint — az ország más városaihoz hasonlóan — nálunk is alkalmasnak kellene tenni a fogadósinteket lábakra állítva, megfelelő belmagassággal, kapcsolódó létesítmények normális, az egészségügyi — munkavédelmi és szakmai előírásoknak megfelelő elhelyezésére. Különösen fontos ez akkor, ha igaz, hogy Szeged lakáskapcsolódó kereskedelmi-szolgáltató létesítményeinek mintegy 50 százaléka a fogadósintekre terveztek. Relatív értelemben ez ugyan költség-többletet jelenthet, ami azonban az építési terület abszolút értelemben vett összköltségében mindenképpen megtakarítást hoz.

Tudjuk, hogy az építési költségek évről évre növekednek, egyre nehezebb tartani a műszaki gazdasági normatívákat. Úgy vélem, hogy az elkövetkező időkben ennek fő súlya a kivitelezőre hárul, miután a tervezők és a beruházók a lakás-alapterület és -felszereltség vonatkozásában — figyelembevé a következő 15 éves lakásfejlesztési terv és a VI. ötéves terv irányelveit — visszbá nem léphetnek.

Meg kell szigorítani a munkafegyelmet, a technológiai fegyelmet, meg kell követelni, hogy az egyes szakmák az elkészült munkákra vigyázzanak, mert az ezekből fakadó hiányosságok ma több tízezer forintot többletköltséget is jelenthetnek lakásokonként. Semmiképpen nem lehet elv az, hogy például a tetőszigetelések technológia fegyelemsértéséből (és nem anyaghibából) adódó tetőbeázásokat úgy szüntessük meg, hogy közel másfélszeres költséggel kétféle tetőt építünk.

Összegezve, véleményem az, hogy legyünk a jövőben is lakáscsökkentők, de a szónak abban az értelemben, mely a lakás üzemelésével, benne lakók jó közérzetével jut kifejezésre, és semmiképpen se adjunk ennek a szónak olyan értelmezést, hogy az lakástermeléscentrizmust jelenthessen!

Takács János, az OTP Csongrád megyei igazgatóhelyettese

A fővárosban visszavonulóban az influenzajárvány

Budapesten az elmúlt héten tovább mérséklődött az influenzajárvány — tájékoztatták az MTI munkatársai a fővárosi tanács egészségügyi főosztályán. A járvány görbéje immáron a második hete egyértelműen csökkent. Érezhető az influenza visszavonulása a gyógyszerterápiák forgalmán is; a gyógyszerárakban különben az elmúlt héten is elegendő influenzaelemes szer áll rendelkezésre. A megbetegedettek között 600 szövődmenyes fordult elő, mintegy 70-nél kevesebb, mint a korábbi héten. A KÖJÁL laboratóriumában A-1-es altörzset

már nem, csupán A-2-est izoláltak, szemben a járvány első heteivel, amikor az A-1 volt túlsúlyban.

Heves megyében is csökkent — mérsékelten — az influenzás megbetegedések száma az elmúlt héten. A Heves megyei KÖJÁL-hoz kedden beérkezett jelentések szerint egy hét alatt 8000 új influenzás volt, 13 százalékkal kevesebb, mint az előző héten. A megye újszólván valamennyi orvos rendelésében kevesebb volt a beteg. Egerben és Gyöngyösön azonban továbbra is sokan küszködnek az influenzával. Közöttük to-

vábbra is magas a gyermekek aránya, az 1—14 évesek adják a betegek mintegy harmadát.

Tovább emelkedik az influenzások száma Zala megyében. Egy hét alatt tizenegyet és fél ezer új megbetegedés fordult elő, mintegy kétezerrel több, mint egy héttel korábban, itt is magas az 1—14 évesek aránya. Az egészségügyi szervek tapasztalatai szerint a városokban kis mértékben mérséklődött az influenza támadása, erősebb viszont a községekben. Zala megyében mind az A-1, mind az A-2 „jelen van”.

Orosz tanárok konferenciája

Az Orosz Nyelv- és Irodalomtanárok Nemzetközi Szövetsége (MAPRJAL) magyarországi szekciójának Csongrád megyei tagozata, a Puskin Orosz Nyelvi Intézet budapesti tagozata és a Tudományok Ismeretterjesztő Társulat orosz nyelv- és irodalomtudományi regionális konferenciát rendezett tegnap, kedden, a megyei tanács székházában. A találkozó címe és egyben központi témája a tanár szerepe volt az orosz nyelv- és irodalomoktatás folyamataiban.

A konferenciát dr. Fenyvesi István tanszékvezető főiskolai docens, a MAPRJAL alelnöke, a Csongrád megyei tagozat elnöke nyitotta meg. Elmondta, hogy a plenáris ülés és a szekciós előadásainak témáit már az orosz nyelv- és irodalomtanárok jövő év augusztusában Berlinben rendezendő IV. nemzetközi kongresszusának jegyében

állították össze. Külön üdvözölte a Bács-Kiskun és Békés megyei pedagógusokat, akik első alkalommal vettek részt a találkozón. Végeztül kijelentette: a tanítási tapasztalatok bemutatásához, a tapasztalatcseréhez és a módszertani továbbképzéshez kíván hozzájárulni a mostani konferencia.

Ezt követően dr. Koncz János, az MSZMP Csongrád megyei bizottságának titkára, a neveléstudományok kandidátusa tartotta meg előadását „A pedagógus szerepe napjaink magyar közoktatásában” címmel. Ennek keretében utalt a Pedagógus Szakszervezet vezetőségi ülésének legutóbbi állásfoglalására, amely szerint biztosítani kell a magyar pedagógustársadalom reálisabb megítélésének lehetőségét. Hogy értelmiségünknek erről a 160 ezres seregéről pontosabb, valóságos kép alakuljon ki, ahhoz igen sok tényező szükséges. Dr. Koncz

János megemlítette a tanári kollektívák szerepét a pályautánpótlással kapcsolatban, a közösségi szemlélet további erősítésének szükségességét. Beszét a képesítés nélküli pedagógusok helyzetéről, és az új tantervekhez szükséges szakmai-pedagógiai egység követelményéről. Végeztül szökött a pedagógustársadalom ideológiai arculatáról, valamint a hazafiságtudat kialakításában a munkára nevelés fontosságáról.

Ezután plenáris ülés következett, majd három szekción orosz nyelvű megkezdődtek az előadások, melyek igen változatos formában foglalkoztak az orosz nyelv tanításának aktuális kérdéseivel, tanári és tanulói szempontból egyaránt. A konferencia dr. Müller Józsefnek, a Csongrád megyei tanács vb művelődésügyi osztálya vezetőjének zárszavával ért véget.

Két vendégművész

Sok szívet nehéz volna főlhalmozni a hétfői színházi koncert jellemzésekképpen, ha csak nem szólnánk tüzetesebben a szerzőkről, Schubertől, Chopinről, Beethovenről (ami viszont tudvalevően aligha férhet el a napilapi reflexió szűkös felületén). Targyszerűen tehát annyit: a helyi filharmonia menetrendi programján cseh-szlovák karmester, Vit Micka dirigálta a szegedi szimfonikusokat, Chopin f-moll versenyművének szolóját pedig Szelecsényi Norbert játszotta.

Két fiatalember vendégszerelése ígérte tehát az est különlegességét. S ha azt tekintjük, hogy Csehszlovákiából nem is oly régen Libor Pesek hozott kedvező híreket a fiatal karmesternemzedékről, a hazai ifjú pianisták nemzetközi presztízse pedig köztudott — sajnos, azt kell mondanunk, minapi vendégeink teljesítménye a várakozások alatt maradt. Nem mintha az olomúti szimfonikusok vezetőjének, Vit Mickának különösebb technikai gondjai lennének a dobogón. Tud mindent, vagy majdnem mindent, ami a művek feltérképezéséhez nélkülözhetetlen, jó kiállítás, és vezénylése kellően temperamentumos, dinamikus is. Csak éppen a Rosamunda-nyitány súlyosan dübörgő hangvétele úgy hatott, mint holmi túlzózenekar vásári fölvonulása, s Beethoven I. szimfóniájának fölépítése, belső kidolgozottsága is sok kívánnivalót hagyott maga után. Igaz, a szegedi szimfonikusok hangszercsoportjai (talán a másodhegedűsöket kivéve) sem csillogtak, a vonósok intonációja válto-

zatlanul bizonytalan, hangzasképe szegényes — de hát a tapasztalatok azt mutatják, szuggesztív karmester olykor képes velük „a csodákra”. Szelecsényi Norbert zongorajátéka sincs híjával a manuais képességeknek, de — az elfogódottság miatt netán — olyan szintelen, vértelen,

Zenei naptár

hogy csupán pillanatokra tud meggyőző képet adni Chopinról. Voltaképpen mindent eljárt az a kottából, csak éppen nem tudja feszültség alá helyezni, amit csinál; visszafogottsága inkább fölösleges óvatosságnak tűnik, semmint az értelmezés sajátosságának.

N. L.

A Molnár-dixieland lemeze

Komoly elismerésben részesült a szegedi könnyűzenei élet egyik legjelentősebb képviselője, a Molnár-dixieland; megjelent első, tizenkét felvételt tartalmazó nagylemezük. A felszabadulás óta ez az első lemez, amely vidéki együttestől megjelent.

Több mint tizenkét év munkája áll az együttes mögött. 1955-ben alakultak, első országos sikereiket a salgótarjáni amatőr-fesztiválok aratták. Három részvétel — két arany- és egy ezüstdiplomával járt. 1972-ben a csehszlovákiai Prerovban rendezett fesztiválon már az „európai extraklasszis” minősítést érték el. Részt vettek minden olyan jelentős nemzetközi fesztiválon, ahol stílusukat, az úgynevezett oldtimer-dzsesszt játszották: 1972-ben Prágában, 1973-ban Drezdában, 1974-ben Varsóban, 1975-ben Pozsonyban. Tavaly a dalszabó magyarszóna találkozott velük a dixieland nyugatnémet kedvelői. A közelmúltban a televízió szegedi körzeti stúdiójának műsorában szerepeltek.

Az együttes fellépéseinek állandó színhelye a szegedi Ifjúsági Ház dzsesszklubja, ahol hétfőnként rendszer-

sen játszanak. Már hat éve szervezik és előkészítik a Szegedi Dzsessz Napokat, melyekre idén április 22—23-án az újszegedi Sportcsarnokban kerül sor.

A nyolctagú együttes (Molnár Gyula — klarinét, Dedk Sándor — trombita, Mucsi Árpád — harsona, Farkas Mihály — bendzsó, Garay Márta — ének és zongora, Bokor András — basszusgitár és bőgő, Szabó László — tuba és ifj. Bodó József — dob) igen derűs, életvidám zenét játszik. A dzsessz kezdeti időszakának „öröközlőit” dolgozzák fel elsősorban, a dixieland-muszika, az oldtimer-stílus fesszes, fegyelmzett keretei között lehetőséget biztosítva a virtuóz szólókra és ugyanakkor a szigorú összhangzat-tani fegyelmre is.

A lemez tehát megjelent a ennek csak örülni lehet. Annak már kevésbé, hogy legalábbis egyelőre éppen Szegedre minimális mennyiség jutott belőle. Előreláthatólag csütörtökre érkezik újabb 600 darab a Káráz utcai hangszer- és hang-lemezboltba, ahol mánap, pénteken délután 4 és 6 óra között az együttes tagjai dedikálják első nagylemezüket.

D. L.

Lengyel filmhét Szegeden

A lengyel-magyar kulturális egyezmény megkötésének 30. évfordulója alkalmából Szegeden, a Szabadság Filmszínházban lengyel filmhetet rendeznek február 23-tól március 1-ig.

A filmhét ünnepélyes megnyitására holnap, csütörtök este 6 órakor kerül sor. Dr. Müller Józsefnek, a Csongrád megyei tanács vb művelődésügyi osztálya vezetőjének megnyitóját a Zsolt című új film premier előtti bemutatójára kerül sor.

Ezt követően mindennap egy-egy nagy sikerű filmalkotás kerül mozivászonra. Pénteken a Dulszka asszony erkölce című film, szombaton a Keresztesek című kétféles történelmi alkotás, vasárnap A fáraó című kétféles monstre-mű kerül közönség elé. Február 27-én a Mária, 28-án A vad, március 1-én, szerdán pedig a világhírű Hamu és gyémánt című filmet mutatják be.